

III Jornada del Treball de Recerca a l'Escola Pia Sarrià-Calassanç

Julià Hinojosa (julia.hinojosa@escolapia.cat) Professor de l'Escolapia Sarrià-Calassanç i membre del grup LiEC (Llenguatge i Ensenyament de les Ciències) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Hem gosat compartir aquesta experiència en la que els alumnes de batxillerat assaboreixen, de primera mà i de forma absolutament real, la vivència de participar en un congrés científic, ja que després de portar-la a terme per tercer curs consecutiu la valoració és molt positiva i engrescadora. Tant per part dels alumnes i les seves famílies com dels professors i la direcció de l'escola.

Faig meves unes paraules d'en John Dewey, filòsof i pedagog nord-americà, "l'escola no ha de preparar per la vida, ha de ser la vida":

"El problema no consiste ya en dilucidar cómo deben enseñar los maestros o estudiar los alumnos. Consiste en averiguar cuáles son los requisitos que se han de cumplir para que el estudio y el aprendizaje se verifiquen espontánea y necesariamente; qué condiciones hay que crear para que los alumnos respondan con una actitud que culmine forzosamente en el aprendizaje. Ya no se trata de que la mente del alumno se limite a estudiar o aprender, sino que realice cosas que demanda la situación [preestablecida para ello] y que den por resultado el aprendizaje. El método magisterial consiste en determinar aquellas condiciones que estimulan la actividad autoeducativa del alumno, o sea, del aprendizaje, y en cooperar en las actividades de los discípulos de suerte que terminen aprendiendo." (Dewey, 1974)

Aquesta és la veritable essència de l'experiència que s'explica en aquest petit escrit. L'activitat va ser concebuda amb l'objectiu de proposar als nostres estudiants de Batxillerat l'oportunitat de tenir una experiència primerenca de participació en un congrés científic.

Com en qualsevol congrés, contàvem amb uns estrictes terminis de presentació i un comitè científic que seleccionava la qualitat dels treballs que més endavant es defensarien. Això suposa pels participants una mica menys de temps a l'hora d'enllestir la seva presentació, però d'altra banda els alumnes seleccionats tenen una compensació

en l'avaluació de la mateixa exposició. Una vegada realitzada la selecció (42 treballs escollits d'entre 139) es va comunicar als interessats mitjançant una carta que se'ls invitava a participar en el congrés. El comitè científic està conformat pels diferents directors del treball de recerca (TR) i els treballs presentats han estat les memòries dels TRs que els alumnes de 2n de batxillerat han de presentar per superar el curs.

Així, la Jornada va transcórrer, el 19 de desembre, d'acord amb l'estructura pròpia d'aquest tipus de certàmens. I és que vam poder comptar, després d'una breu presentació del comitè executiu, amb una inauguració solemne per part de la direcció de l'escola, un parell de conferències invitades – una de científicotècnica i una altra de caire humanístic-social – a càrrec d'uns exalumnes de l'escola, que van fer gala d'un nivell d'allò més professional.

Després d'aquestes dues conferències de presentació, vam donar pas a la presentació de les comunicacions orals dels TRs per part dels alumnes seleccionats de 2n de batxillerat.

Estaven dividides en quatre espais temàtics: dos de dedicats a l'humanístic-social, així com un altre, dedicat a l'àmbit científic, i finalment, un altre al tècnic. En aquests espais, hi havia un moderador (professor) que s'encarregava de que es complissin els temps establerts, 10 minuts per presentació més 5 minuts per a les preguntes i la discussió que moderava ell mateix (figura 1).

Figura 1. Detall d'una presentació oral

Els alumnes podien escollir les presentacions a les que assistirien, ja que prèviament, amb una setmana d'antelació, havien pogut consultar el conjunt dels treballs de la jornada. Es trobaven exposats, ambientant els diferents espais del batxillerat, en forma de mini-pòsters (80 x 50 cm) a tall de resum del contingut dels treballs (figura 2).

Figura 2. Detall d'un mini-pòster

A tots els alumnes de batxillerat se'ls oferia la possibilitat d'omplir un formulari on line per triar les exposicions, que gestionava l'organització per tal d'intentar accontentar els participants i equilibrar els espais.

Tot seguit, vam trobar un espai per fer un coffee-break, una estona tranquil·la que vam aprofitar per gaudir de la presentació d'altres treballs en format pòster de forma lliure (figura 3).

Figura 3. Detall de la presentació d'un pòster

Així, cada alumne va atendre a 10 presentacions en total separades en tres cicles més els pòsters. Finalment, com no podria ser d'una altra manera, una cloenda a càrrec de l'organització de l'esdeveniment.

Ara, amb la feina feta i recuperats de tots els nervis, estem molt contents de poder dir que després de tres anys hem obtingut uns resultats ben profitosos. I és que, d'una banda, els alumnes els alumnes de 2n han tingut una oportunitat magnífica de viure una experiència real de comunitat científica, que estem segurs que agrairan i retrobaran en un futur universitari que cada cop els queda més a prop. Han planificat i gestionat la seva comunicació adaptant-se al públic i en alguns casos, els que ho demanaven, han fet la seva comunicació en anglès. D'altra banda, pels alumnes de 1r de batxillerat, que, tot just ara, enceten el seu treball de recerca, "ha estat un gran exemple a seguir", segons diuen ells mateixos. Han pogut agafar les propostes de futur dels seus companys com a reptes propis i han vist metodologies que no contemplaven.

Aquest últim curs s'ha introduït una novetat per acabar de reproduir una experiència real. Hem editat una memòria electrònica, és a dir, "els proceedings" del congrés en forma de [llibre electrònic](#) que restarà a l'abast de tota la comunitat educativa i en el que es poden escriure comentaris.

A nivell pràctic voldríem subratllar que cada any hem anat ampliant la franja horària en la que realitzem l'experiència fins a arribar a tot un matí (de 8:45 a 14:00) en el que aturem les classes de tot el batxillerat. D'aquesta forma hem pogut relaxar els temps (preguntes, moviments d'alumnes i altres petits entrebancs) i disposar de més professors per atendre la organització.

Comptat i debatut, doncs, ens sembla que l'experiència ha estat molt positiva com s'observa en el [vídeo](#), que per cert també ha editat una alumna. I tot, gràcies a una col·laboració entregada del conjunt de la comunitat educativa. Així, des del personal de manteniment i PAS (que s'han ocupat de la logística), fins als tutors de recerca que han fet de nou palesa la seva feina constant i rigorosa al llarg del curs colze amb colze amb els seus alumnes.

Arribats a aquest punt i amb ganes de seguir repetint l'exitosa experiència viscuda, només ens resta mostrar un sincer agraïment a la Direcció, que ha fet confiança en aquest petit projecte; una d'aquelles experiències que, en més d'un sentit,

ens permeten a tots i entre tots continuar fent escola.

BIBLIOGRAFIA

DEWEY, J. (1974): "On Education: Selected Writings", University of Chicago Press. En John

Dewey: Filosofía y Exigencias de la Educación, Francisco Ornar Ochoa Restrepo.
<http://www.unav.es/gep/JohnDeweyFilosofiaDeLaEducacion.pdf>

(Data de consulta: 7 de març de 2014).